

Posudok diplomovej práce Bc. Zuzany Hrubalovej
Móda – prostriedok prezentácie rešpektu a uznania

Fakulta humanitných štúdií

Katedra elektronické kultúry a sémiotiky

Predmetom práce Z. Hrubalovej je odevná móda ako komunikačný fenomén, resp. ako systém signifikácie. Autorka delí prácu do dvoch častí; prvá je výkladová, v druhej autorka prezentuje výsledky vlastného sociologického výskumu.

Sociologická paradigma je rozhodujúca aj v prvej časti, v ktorej autorka prezentuje zhrňujúci exkurz do sociológie módy. Túto časť charakterizuje syntetizujúci štýl, ktorým autorka uvádza do súvislostí stanoviská niekoľkých významných autorov, ktorí sa módou zaoberali. Možno konštatovať, že sa autorke podarilo vytvoriť prehľad základných stanovísk v sociológii módy.

Vlastný sociologický výskum má iba malú hodnotu. Projekt výskumu poznačila narýchlo zostavená metodológia a nedostatok praxe, a tak ani metodologická časť nepodáva dostatočný opis cieľov, hypotéz a rozpracovania metódy. Chýba jasný kľúč k výberu respondentov, a zrejme nie sú ani výsledky výskumu.

Autorka sa zrejme pokúša vniesť do práce akýsi odtlačok súčasnosti. Ilustratívnu hodnotu výskumu by za predpokladu dopracovania metodológie, skutočne podporili aj obrazové ilustrácie, kde by však mal byť zrejmy účel ich výberu, čo nespĺňa ikonografický materiál zahrnutý v práci. Napokon, tento materiál znehodnocuje aj nejednotné kritérium jeho pôvodu: niektoré fotografie pochádzajú z televíznej seriálovej tvorby, niektoré sú zrejme autentické, čo však ťažko potvrdiť, ak pochádzajú z

internetu. Ak by si autorka, ako sa zdá, priala zdokumentovať módu vo svojom okolí, najjednoduchšie by bolo vziať do rúk fotoaparát.

Zaujímavejší aspekt analytickej časti predstavuje teoretická línia, ktorá dopĺňa opis pozorovaní z výskumu, a ktorá je pokračovaním užitočného syntetizujúceho štýlu z prvej časti. Takto autorka využíva priestor na definovanie javov v súčasnej spoločnosti ako individualizmus a tribalizmus, a takisto charakterizuje vybrané sociologické pojmy ako napr. životný štýl, identita, status a pod., pričom ich skúma vo vzťahu k móde. Teoretické pasáže majú byť vzápätí ilustrované odpoveďami respondentov. To má niekedy za výsledok uvoľnenie odborného diskurzu. Napríklad pojednanie o farbách (6.4.2.) má blízko k diskurzu módnych magazínov.

Autorka netematizuje percepciu farieb zo semiotického hľadiska, ani utilizáciu systému farieb módou a jeho začlenenie do jej významového systému - výskum vybraného ikonografického materiálu by pridal práci na váhe. Naznačený smer skúmania by teda určitým spôsobom využil skúmania módy v hmotnej kultúre v kombinácii s analytickým prístupom k dejinám umenia - tým by sa otvárali možnosti porovnávajúceho štúdia a historickej analýzy.

Napokon tu ostáva ešte jedna nevyužitá možnosť, ktorá je narozdiel od predchádzajúcej bližšia k charakteru autorkinho štúdia. Autorka nevyužila príležitosť preskúmať základné semiologické pojmy v Barthovom Systéme módy. Na Barthesove skúmania ďalej nadväzovala napr. R. Holmannová výskumom v USA. Táto oblasť by umožnila vlastný sociologický výskum dokonca vynechať a dobre by vyvážila sociologické náhľady.

Móda ako významotvorná prax podlieha interpretácii, ktorá je dobrovoľným gestom, a sú ľudia, ktorí sa nijako zvláštne nezaoberajú týmto kódom. Na druhej strane možno konštatovať silné a slabé úzy v móde. Porušením silného úzu sú napríklad špinavé topánky vo väčšine situácií spoločenskej interakcie. Najslabšie úzy majú krátku životnosť a nemusia byť všeobecne známe.

V hermetickom drifte interpretácie šiat často posudzujeme spoločenské postavenie ľudí a jeho konotácie. Na druhej strane, v skutočne kozmopolitných mestách, menej v Prahe a veľmi málo v Bratislave, vidíme spôsob odievania založený prevažne na slabých kódoch, ktorý znemožňuje typické usudzovanie a odráža sociologický fakt, že typický model rozširovania kódu z vyšších do nižších spoločenských vrstiev sa niekedy obracia, resp. že často tam nenájdeme hierarchiu. Na to autorka poukázala odkazom na birminghamskú školu.

Navyše sa interpretácia takéhoto obliekania odstriháva od statusových konotácií a približuje sa k estetickým súdom, čo mohla autorka zohľadniť v analýze výpovedí pomocou módy.

Hodnota práce je predovšetkým v prehľadnom usporiadaní a prezentácii sociologického diskurzu o móde. Postmodernú sociológiu módy vychádzajúcu z Lipovetského a Baudrillarda autorka dopĺňa o znaky našej spoločnosti. Prínosné sú tak kapitoly o masmediálnej kultúre (3.1.) a reklame.

Jazyková úroveň práce je uspokojivá. Navrhujem prijať prácu k obhajobe a predbežne navrhujem známku B.

V Prahe, 4. 2. 2013

Mgr. Tomáš Kladný